

izdatke, tako na pr. zboljšati plače uradnikom nižih razredov ter trošiti tudi več denarja za zidanje železnic. Potem preide govornik k političnim vprašanjem. On pravi, da se je začela vlada bližati levici uže tedaj, ko je odgovorila v decembru leta 1890. na neko interpelacijo glede kronanja cesarja za češkega kralja, da ne more podpirati te zahteve, nadaljevalo se je to približevanje s povabilom, s katerim je vabila vlada levico, da se napravi nemško-češka sprava. Med glavnimi vzroki pa, da je predrugačila levica svoje stališče nasproti vladi, je odpust prejšnjega finančnega ministra vit. dr. Dunajevskega.

Levica nima danes vzroka odbijati ponudbe grofa Taaffeja, da se udeleži delovanja glede javnih državnih poslov. Ali levica se nikakor s tem ne odreka svojih načel, ona se pridržuje popolno neodvisnost ter svobodo glasovanja. Od vedenja vlade bode odvisno tudi postopanje levice. Govornik konstatuje, da ni sploh prave večine v državnem zboru. Tudi konstatuje, da ni sedaj v državnem zboru večine, ki bi imela kak pozitiven političen program, ali stranke je treba, da se sporazumejo ter spoznajo potrebo negativnega političnega programa. Treba bode popolnoma določiti, o kakih rečeh se bode smelo razpravljati in katerih vprašanj se ne bode smelo dotikati. Umevno je torej, da ni mogoče reševati velikih nalog s tako večino od slučaja do slučaja. Ker je pa v prestolnem govoru omenjenih toliko važnih reči ter načrtan tako obširen program, katerega bi imela zbornica izvršiti, ne bode mogoče zadostiti nameram prestolnega govora brez gotovo zanesljive večine. Taka večina pa je mogoča po govornikovem mnenju le med levičarji in Poljaki, na katere Plener pogleduje zelo zapeljivo ter jim posveti tudi par prav sladkih besed.

Govornik je še dolgo govoril. Omenjal je verske šole, ponujal konservativcem celo neke koncesije glede verskega pouka ter zastopstva v šolskih svetih, izkušal celo opravičiti svoje in svoje stranke nelep postopanje nasproti češki razstavi. — Naposled se oglasi še glavni poročevalec Bilinski. Priporočajoč predlog proračunskega odseka, da se preide v podrobno posvetovanje, označil je položaj z izjavo, da ve že Poljake z desnico avtonomistično in versko prepričanje, z levico pa svobodoljubje ter da more in je poklican le ministerski predsednik, napraviti eventualno zvezo med Poljaki in Nemci. Prehod v specijalno debato o državnem proračunu je bil vzprejet potem z veliko večino.

Za tem se je začelo pa takoj podrobno posvetovanje, in je bilo vzprejetih več naslovov proračuna. Poslanec Kaunitz je predlagal resolucijo, v kateri zahteva, da bi se govori govornikov v državnem zboru stenografovali v istem jeziku, v katerem so bili govorjeni. Resolucija je bila dovolj podprta ter se je izročila proračunskemu odseku v posvetovanje.

Poslanec Spinčič je izročil v poslanski zbornici dne 20. t. m. dve interpelaciji, kateri so podpisali tudi drugi poslanci. V njiju je podpisano žalostno in neznosno stanje Hrvatov v Istri, zlasti v Poreškem okraji. V eni je razloženo nezakonito postopanje pri volitvah, v drugi pa dejanja, ki se vrše sedaj in ki pričajo, da Hrvatje, posebno pa duhovniki v Poreškem okraji, kjer slušbuje namestništveni svetnik Ellushegg, ne uživajo niti osobne svobode.

Našem gg. naročnikom.

„Novice“ bodo izhajale odslej vsak petek zvečer. Prihodnja številka izide v petek dne 3. julija.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Osebne vesti. Preč. gospod Zeno baron Cirkheimb, župnik na Koroški Beli, je prezentovan za Codellijev kanonikat v Ljubljani — Častiti gospod R. Gregorič, semeniški duhovnik, je imenovan za kapelana v Žireh.

— Presvetli cesar je pomilostil kaznjenca Martina Šnajda, ki je v -Gruberjev kanal padšega osemletnega dečka Janeza Simončiča rešil gotove smerti ob največji nevarnosti za svoje življenje.

— Presvetli cesar na Reki. Včeraj dne 23. t. m. popoldne je prišel presvetli cesar na Reko, kjer so ga sijajno vzprejeli. Ali celo ob tej priliki se je žalilo slovansko prebivalstvo na Reki in v njeni okolici. V slavnostni vzpored je bilo namreč vzprejeto, da bode obiskal presvitli cesar tudi neka privatna društva, kakor casino patriotico, societa filodramatica i. t. d. Tem društvom podobna je hrvaška čitalnica na Reki, v kateri se zbirajo najodličnejši Rečani. Kaj mislite, da je bil obisk tega društva vzprejet v slavnostni vzpored? Kaj še! Pa celo obisk hrvaške gimnazije se je izpustil iz programa. Da je tako preziranje hrvaške narodnosti, kateri pripada velika večina Reškega prebivalstva, zelo razburilo Hrvate, je umevno. Pritožili so se zaradi tega do Najvišjega dvornega urada, in kakor čujemo, imelo je pritožba ugoden uspeh. Po smislu člana 66. ogersko-hrvaške nagodbe, ni še končno določeno, pripada li Reka Hrvaški ali Ogerski. Madjari bi torej najbrže radi vplivali na javno mnenje s tem, da odstranjujejo in prikrivajo, kolikor jim je mogoče, hrvaški značaj prebivalstva ob takih slovesnih prilikah.

— Dne 18. t. m. je nadzoroval gosp. deželni ~~pred~~ ~~sednik~~ slovensko nižjo gimnazijo v Ljubljani ter se izrazil pohvalno o napredku, posebno pa tudi glede znanja nemškega jezika.

— Poslopje za c. kr. poštni in brzojavni urad v Ljubljani bode stalo kakih 228.000 glđ.

— Duhovne vaje se bodo pričele v Ljubljani dne 31. avgusta ter nehale 4. septembra t. l.

— Tristoletnica sv. Alojzija se je praznovala minuli teden po vseh Ljubljanskih cerkvah jako slovesno. Tudi učenci iz ljudskih šol in gimnazij so se udeležili slovesne svete maše sv. Alojziju na čast. V Alojzije-
višči in Marijanišči so priredili ob tej priliki slavnosti s
petjem, deklamacijami in predstavami.

— Slovenske pridige, ki so bile v navadi uže od nekdanj v stolni cerkvi sv. Justa v Trstu, prenehale bodo s 1. oktobrom t. l. To žalostno novico nam prinašajo Tržaški listi. Ker je namreč sklenil Tržaški mestni svet, v katerem sedi mnogo židov, največ pa takih mož, katerim sta vera in cerkev pravi trn v peti, da se ne dovoli dotacija za stolno cerkev sv. Justa, ako ne nehajo v njej slovenske pridige in slovensko petje, udal se je tej zahtevi Tržaških brezvercev ordinarijat ter poslal magistratu Tržaškemu izjavo, s katero mu naznanja, da se ne bode od 1. oktobra t. l. v cerkvi sv. Justa več slovenski pridigalo in pelo. Ta ukrep Tržaškega ordi-
narijata je jako užalil Tržaške Slovence v mestu in
okolici. Res žalostne prikazni! Torej tudi iz cerkve nas
gonijo! Kam pridemo po tem potu? Je li tu na mestu
oportuniteta? Bojujoča se cerkev, kje si?

— Pretekli teden smo imeli prav hladne dni, kakršni so po navadi v jesenskem času. Temu je krivo to, ker je zapadel sneg ne samo po vrhovji julijskih planin, ampak je močno pobelil tudi Karavanke in Sainjske planine.

— Svoji k svojim. Trgovec Sadilek v Prostejevu (Prosniz) je pristavil k svojemu napisu nad prodajalnico dostavek „Svoji k svojim“. Okrajno glavarstvo ga je zaradi tega obsodilo na globo 25 gld. v smislu § 131 obrtnega reda. Vsled priziva je pa razsodilo namestništvo, da se ni pregrešil Sadilek proti obstoječim postavnim naredbam, ter ovrгло razsodba okrajnega glavarstva. Dostavek „Svoji k svojim“ pri trgovskih napisih ni torej nič nepostavnega.

— Nov drobiž. Govori se, da bodo odpravili dose-
danje štirjake (firarje) ter jih nadomestili z novim niklovim denarjem, ki bode imel vrednost petih krajcerjev.

† Umrl je 17. t. m. grof K. Wenckheim v Pešti v 80. letu svoje starosti. Pokojnik je bil adjutant slavnega maršala Radeckega.

— Napad na kmeta v Poreču. Tržaški listi pišejo, da sta izvabila minule dni dva fakina hrvaškega kmeta iz Kanfanara v Poreču k morju ter ga hotela siloma pahniti v vodo. Kmet se je branil na vse kriplje. Ko nista hotela odnehati, potegnil je iz žepa nož, da bi se jima vendar ubranil. Ko so zaslišali krik drugi ljudje, prihiteli so, za njimi pa tudi policija. Fakina sta utekla, kmetu pa ni koristilo nič vse izpričevanje, moral je iti za 24 ur v zapor. Preteklo leto so pa izvlekli iz morja truplo mrtvega kmeta, ne da bi se do danes vedelo, kako je padel vanjo nesrečnež.

— C. kr. poštna hranilnica. Meseca majnika je bilo vloženih pri c. kr. poštni hranilnici 1,874.172 gld. 69 kr. Od tega spada na Kranjsko 17.135 gld. 3 kr., na Primorsko (Istra, Trst in Goriško) 99.258 gld. 93 kr., na Štajersko 70.629 gld. 63 kr., na Koroško 32.883 gld. 48 kr. Izplačalo pa se je 1.784.572 gld. 13 kr., in sicer spada na Kranjsko 18.662 gld. 60 kr., na Primorsko (Istra, Goriško in Trst) 73.570 gld. 5 kr., na Štajersko 67.504 gld. 50 kr., na Koroško 21.079 gld. 78 kr. Iz poročila c. kr. poštne hranilnice, ki ga je predložila ministerstvu za trgovino, je razvidno, da je bilo v letu 1890. vloženih v hranilničnem oddelku 21.270.177 gld., torej za 3,362.648 gld. več nego v prošlem letu. V državnih papirjih pa je bilo leta 1890. vloženih 8,396.890 gld. nominalne vrednosti, torej za 841.080 gld. nominalne vrednosti več od prošlega leta. Vložili so ta denar večinoma menj premožni ljudje. V efektih se je nakupilo za stranke vrednosti za 1,905.110 gld. Čekovski promet je znašal v letu 1890. 35,093.337 gld., dočim je bilo vloženih v l. 1889. 32,328.004 gld., torej za 2,765.333 gld. več.

— Dobava ovsa, sena itd. za vojaške potrebe. C. in kr. intendancija 3. voja v Gradci razglša zakup o zagotavljenji ovsa, sena, slame, drv, premoga, koaksa in sveč v letu 1891. Obravnave se bodo vršile, in sicer v preskrbovalni postaji in v preskrbovalnem magazinu v Celovci dne 1. julija 1891. l., v Mariboru dne 7. julija, v Gradci dne 13. julija, v Ljubljani dne 17. julija, v Trstu dne 20. julija, v Gorici dne 22. julija in v Pulji dne 24. julija 1891. l. Pri obravnavah se bode oziralo le na pismene ponudbe, doiti pa morajo zapečatenе zgoraj omenjene dni vsaj do 10. ure dopoldne dotičnim c. in kr. preskrbovalnim magazinom. Natančnejši pogoji se lahko ogledajo slednji dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne pri dotičnih c. in kr. vojaških preskrbovalnih magazinih. Pogoji se lahko tudi dobe proti plačilu 4 kr. za tiskano polo pri imenovanih magazinih, na željo tudi po pošti. Splošni pogoji se lahko ogledajo tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. V Ljubljani se bode obravnavalo o zagotavljenji sena, slame, drv, premoga, koaksa in ljubljanske šote.

— Razdelitev bikov, iz deželne podpore nakupljenih. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe se je posvetoval v svoji seji dne 15. t. m., kako naj bi se iz deželne podpore nakupljeni biki muricedolske pasme razdelili. Došlo je doslej deželnemu odboru 168 prošenj. Teh se je, kakor smo uže poročali, nekoliko uslišalo, ko so se biki pincgavske pasme razdeljevali. Ker je družbeni podpredsednik g. Seunig zdaj le 15 bikov plemenjakov sive barve kupil iz deželne podpore, zato se odbor ni mogel na vse prošnje ozirati. S tem pa niso prošnje še odbite, ker se bode bikov plemenjakov jeseni še precej moglo kupiti ne le iz deželne, ampak tudi iz državne podpore. Po nasvetu glavnega odbora, kateremu je tudi sl. deželni odbor pritrdil, oddal je ta

v soboto dne 20. t. m. za polovično ceno naslednjim gospodarjem bika: I.) V Ljubljani: Antonu Dobravcu iz Želimelja, Frančisku Novaku iz Rudnika, Jerneju Logarju iz Horjula, Janezu Cibru iz Matene, občini Stari Cerkvi pri Kočevji, Mih. Riglerju iz Skranjeka pri Ribnici, Janezu Skubicu s Police pri Višnji Gori, Alojziju Rusu iz Češnjic pri Zatičini, Al. Vehovcu iz Žužemperka in Petru Lovšetju iz Hinj pri Žužemperku; II. v Postojini: Janezu Curku iz Gradišča pri Vipavi, Janezu Bizjaku s Slapa, podobčini Cerknici, Antonu Doganu iz Volč pri Košani in Maksu Deklevi iz Britofa. Ker Rigler iz Skranjeka ni prevzel bika, oddal se je Jožefu Javorniku iz Velike Žaline, v sodnem okraji Zatiškem.

— Češka razstava. Število obiskovalcev češke razstave znaša do zdaj blizu 500.000 oseb. V nedeljo večer prišlo je nad sto gostov iz Galicije. Došlo je pozdravil Praški župan dr. Šolc. Tudi z vlakom, ki odide iz Ljubljane dne 26. t. m. popoldne ob 5. uri 20. minut, odpeljalo se bode iz Ljubljane in z dežele mnogo naših rojakov. Pridružilo se jim bode tudi lepo število Tržičanov in Goričanov, ki se pripeljejo v petek v Ljubljano. Tudi sokolcev Ljubljanskih pojde veliko v Prago.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Italija. — Radikalci so začeli jako agitovati proti trocarski zvezi. V Rimu in po drugih večih mestih so hoteli sklicevati javne ljudske shode, na katerih bi govorili proti zvezi. Vlada je pa prepovedala take shode

in zaukazala razpustiti sploh vsak shod, na katerem bi se začelo razpravljati o zgoraj navedenem vprašanji.

Švica. — V Švici pri Mönchensteinu se je zgodila v nedeljo 14. t. m. strahovita nesreča. Ko se je peljal osebni vlak čez malo reko Birs, udrl se je pod drugo lokomotivo most. Padli so v reko štirje vozovi, polni ljudi, katerih večina se je potopila in storila grozovito smrt. Srce pretresajo poročila iz tega nesrečnega kraja. Mrtvih je nad 300. Ganljivo je bilo, ko so drugi dan po nesreči pokopali 70 mrličev. Sicer pa še vedno dobivajo nova mrtva trupla, sem ter tja pa tudi posamezne dele človeške. Most je sezidal Eiffel, oni stavbenik, ki je v Parizu zgradil visoki Eiffelov stolp.

Nemška. — V nemškem državnem zboru se je zavrgel načrt postave, po katerem bi se imela odpraviti carina na žito.

Na Holandskem so bile volitve v državni zbor. Tudi tam, kakor pri nas, ne bode gotove večine, ker so pridobili liberalci nekaj sedežev.

Turška. — Govorica je, da so prijeli razbojniškega načelnika Atanazija, o katerem smo poročali uže v našem listu.

Ruska. — Ruski carevič se je vrnil s potovanja.

Na Kitajskem so začeli v zadnjem času hudo preganjati misijonarje. Ker so se diplomatični zastopniki tujih vlad obrnili zaradi tega do kitajskega cesarja, zaukazal je on gosposkam, naj zabranijo to preganjanje ter ostro kaznujejo krivce.

Vabilo na naročbo „Novic“.

Uredništvo „Novic“ svojim čitateljem uljudno naznanja, da bode od 1. julija t. l. vsebina malo drugače urejena, nego doslej. Prinašale bodo več političnih stvari, članki iz strokovnega lista „Kmetovalec“ se ne bodo več ponatiskovali v njih, zato se bodo tem bolj ozirale na druge gospodarske in obrtniške stvari, katere nimajo mesta niti v „Kmetovalci“ niti v drugih naših slovenskih listih. Poudarjaje, da bode „Novice“ tudi odslej vodilo geslo prvega njih ustanovitelja, nepozabnega dr. Janeza Bleiweisa: „Vse za vero, dom, cesarja“, katero je tudi geslo sedanjega uredništva, vabimo na naročbo.

„Novice“ stanejo:

po pošti prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr., za četrt leta 90 kr.; v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. — kr., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 80 kr. Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. S tem so popravljene v zadnji številki napačno naznanjene cene.

Naročniki, kateri so „Novice“ uže za celo leto naročili, dobivali bodo list „Kmetovalec“ do konca leta brezplačno. Naročnina naj se po poštnih nakaznicah pošilja Blaznikovi tiskarni v Ljubljani.

Uredništvo in opravništvo „Novic“